

Een ecologisch beheerplan voor de begraafplaats van Molenbeek

De Molenbeekse begraafplaats vergroent. Er is een ecologisch beheerplan uitgewerkt om de begraafplaats aantrekkelijker te maken voor bezoekers en de biodiversiteit.

In het kort

- **Gemeente, gebied:** Sint-Jans-Molenbeek
- **Ontwerp:** Ecologisch beheer van de begraafplaats
- **Materie:** Klimaat- en ecologische transitie
- **Doel, aard van het project:** Ecologisch beheer • Aanleg van biotoop • Nieuwe aanplant
- **Context:** Begraafplaatsen zijn gedenkplaatsen en meditatieve plekken. Het zijn tevens groene zones waar de huidige ecologische problemen spelen. De gemeente gaat met haar tijd mee en koppelt het respect voor de doden aan de terugkeer van de natuur in de stad en legt biodiversiteitsvriendelijkere groenzones aan. Het Natuurplan beschouwt begraafplaatsen ook als plaatsen waar de Brusselaars meer in contact kunnen komen met de natuur.
- **Omvang van het project:** 8.000m²
- **Rechtstreekse en onrechtstreekse begunstigde(n), profiel:** Iedereen
- **Budget:** 44.000 euro
- **Eventuele subsidie(s):** Leefmilieu Brussel (90%) St-Jans-Molenbeek (10%) via een subsidie van de projectoproep Klimaatactie
- **Personeel:** Expertise van de vzw Apisbruoscella
- **Bestreken periode:** 01/01/2020 - 31/12/2023

Proces

1. Diagnostiek

Alle nodige informatie verzamelen voor een relevant en coherent beheer- en ontwikkelingsplan:

- Participatieve biologische kaart (met de medewerkers van de begraafplaats, en ook met de burgers) aan de hand van standaardprotocollen (Florilèges, Sauvages de ma Rue, Propage, Mission hérisson).
- In kaart brengen van beheerpraktijken en menselijke, materiële en financiële middelen.

2. Basis van het beheerplan

- Overleg met beheerders, gebruikers en omwonenden (bevolkingsonderzoek op het terrein, op papier en online): we hebben 66 reacties ontvangen. Die werden geanalyseerd en verwerkt in de diagnose. Op die manier wordt rekening gehouden met het gebruik, de perceptie en de behoeften van de mensen.
- Vergadering met een vertegenwoordiger van de federatie van oud-strijders voor overleg over dit aspect van de begraafplaats.

Good practices – Klimaat- en ecologische transitie – Molenbeek

- Theoretische en praktische opleidingen (werfopleiding) voor beheerders: de medewerkers van de begraafplaats kregen de volgende opleidingen:
 - 29 mei 2021: herkennen en beheren van invasieve planten
 - 22 juni 2021: basisopleiding (biodiversiteit en ecologisch beheer)
 - 23 en 29 juni 2021: herkennen van planten en vlinders en de protocollen voor participatieve wetenschap, zoals hierboven vermeld.
- Er werden experimentele inrichtingen aangelegd (samen met de medewerkers en de burgers): Voor de burgers werden twee workshops georganiseerd voor de keuze van de soorten in een meerjarig perk (inheems, meerjarig, nectarhoudend) en voor de aanplant (in het voorjaar van 2023).
- Opstellen van een beheer- en inrichtingsplan.

3. Uitvoering en subsidiëring

- Evaluatie van de experimentele inrichtingen met de beheerders
- Opmaak van de praktische informatiefiches
- Goedkeuring van het plan door het college van burgemeester en schepenen op 7 september 2023.

4. Zelfstandigheid en uitstraling

- Ondersteuning van de beheerders bij de uitvoering van het plan (adviesbezoeken)
- Workshop duurzaamheid
- Presentatie van het project aan de andere Brusselse gemeenten: bezoek aan de begraafplaats (diensten duurzame ontwikkeling, groendiensten en begraafplaatsen van andere gemeenten).
- Eindevaluatie

Communicatie

In al deze fasen heeft communicatie goed geholpen. Begraafplaatsen zijn emotioneel erg beladen plaatsen en onkruid wordt soms nog steeds gezien als een gebrek aan respect voor de overledene. Communicatie en participatie van het publiek zijn dan ook bijzonder belangrijk wil men in goede harmonie met gebruikers en omwonenden de biodiversiteit op begraafplaatsen kunnen vergroten.

- 2 artikelen in het gemeentelijk infoblad over het globale project
- Een aantal affiches op de plaats zelf met een aankondiging van het project en de enquête
- Een evenement voor het grote publiek op 13 september 2023: bezoek aan de begraafplaats met een speurtocht en meer uitleg over de aanleg + een voorstelling over het thema ecologisch beheer van begraafplaatsen
- Berichten op de socials van de gemeente en de dienstverlener.
- Regelmatig legt men op de begraafplaats flyers over bepaalde aspecten van het project.
- Op een aantal handige plaatsen op de begraafplaats staan borden om de bezoekers te informeren over de veranderingen en hun impact op de biodiversiteit.

Resulta(a)t(en) en impact

De voordelen voor natuur en biodiversiteit

Biologisch onderzoek:

- "Sauvages de ma Rue" - telling op basis van waarnemingen door omwonenden (stijging van

Good practices – Klimaat- en ecologische transitie – Molenbeek

- het aantal soorten tussen 2021 en 2023),
- Verspreiding - telling op basis van waarnemingen door omwonenden (stijging van het aantal stuks en soorten tussen 2021 en 2023)

De kerncijfers

- 42 aanbevelingen voor (her)inrichting en beheerpraktijken
- 4 halve dagen opleiding voor de teams
- 2 participatieve workshops voor de burgers (ontwerpen en aanplanten van een bloemenperk)

Link: <https://renature.brussels/nl/kiosk/ecologisch-beheerplan-begraafplaats-van-molenbeek>

Contactpersoon voor meer informatie: team Duurzame Ontwikkeling in Molenbeek -
cgourdange@molenbeek.irisnet.be

bron: renature.brussels